

ним і посадовим обов'язкам при виконанні покладених на нього неї функцій у звичайних умовах та за наявності екстремальних ситуацій.

1. Закон України «Про Національну поліцію :» Закон України від 02.07. 2015 р. №–580-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19/page2>

2. Інструкція про порядок проведення атестування поліцейських, затверджена наказом МВС України від 17.11.2015 № 1465 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1445-15#n15>

3. Нова поліція – стан впровадження. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/1578623>

5. Результати атестування поліцейських [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.kyiv.npu.gov.ua/uk/publish/article/249362>

6. Результати атестаційної комісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/1791778>

Руфанова Вікторія Миколаївна

кандидат юридичних наук,
старший викладач
кафедри кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯМ ПОЗИТИВНОГО ДОСВІДУ ІЗРАЇЛЮ ТА ІСЛАНДІЇ

Вітчизняна система правоохоронних органів знаходиться в активній фазі трансформації, що зумовлено необхідністю вдосконалення діяльності правозахисних відомств відповідно до викликів та потреб сьогодення. У зв'язку з цим дослідження міжнародного досвіду є надзвичайно актуальним, оскільки дозволяє ідентифікувати інші моделі формування та функціонування правоохоронних відомств, а також вдосконалити органи поліції з урахуванням позитивного досвіду поліцейської діяльності провідних країн Європи. Останнє надасть можливість побудувати якісно нову модель правоохоронного відомства, з урахуванням позитивного досвіду країн Європи та світу, які вже пройшли цей шлях реформування та реалізували в діяльності поліцейських основне їх призначення – служіння суспільству.

Дослідження позитивного досвіду саме Ізраїлю та Ісландії нами визначено не випадково. Вивчення поліцейської діяльності Ізраїлю обумовлено подібністю суспільно-політичної ситуації з нашою країною через військове протистояння на Сході країни. Як і в нашій країні, на території Ізраїлю протягом тривалого часу проходить військовий конфлікт з приводу території,

який супроводжується терористичними актами. Стосовно Ісландії, то остання викликає інтерес як країна, з найнижчим рівнем злочинності у світі (незважаючи на те, що в країні практично легалізовано обіг зброї, і кожен третій ісландець має вогнепальну зброю) та в якій до поліцейських ставляться з особливою повагою.

Законом Ізраїлю 1971 року «Про поліцію» визначено, що основними функціями поліції Ізраїлю є такі: 1) запобігання актам терору з боку ворожих елементів і організацій шляхом патрулювання, перевірок, пошуків та інформування громадян з метою підвищення їх пильності; 2) реагування на повідомлення громадян про підозрілі предмети, перевірка цих предметів і демонтаж вибухових пристроїв; 3) порятунок й евакуація постраждалих у терористичних актах, огляд місцевості в пошуках інших вибухових пристроїв, видалення сторонніх з місця події, затримання підозрюваних; 4) організація охорони при муніципалітетах, районних радах і в сільськогосподарському секторі; 5) організація діяльності добровольців – цивільних патрульних загонів та їх розподіл на посади, пов'язані з охороною та забезпеченням безпеки у звичайних та екстремальних умовах; 6) відповідальність за охорону навчальних закладів; охорона громадського порядку; 7) встановлення обмежень і умов для відкриття підприємств, розважальних закладів і т. ін., контроль за належним дотриманням цих обмежень та умов; 8) супровід і охорона затриманих осіб, які транспортуються до суду; виконання наказів судового виконавця; 8) проведення операцій із забезпечення безпеки і з охорони громадського порядку під час заходів державного значення; 9) охорона об'єктів державного значення, у тому числі морських і повітряних портів [1].

Поряд з досить широкими повноваженнями поліцейських Ізраїлю, вагому роль у реалізації законодавчо визначених завдань відіграють добровільні помічники поліції Ізраїлю⁵. Добровільні помічники поліції використовуються для здійснення рятувальних робіт; прикордонного патрулювання, забезпечення безпеки дорожнього руху, зокрема здійснення функцій регулювання руху, негласного спостереження за дорожнім трафіком, чергування на стаціонарних постах; надання первинної медичної допомоги постраждалим у дорожньо-транспортних пригодах; детективи-добровольці здійснюють допомогу поліції як спостерігачі, у засідках, розвідці, в боротьбі з розповсюдженням наркотиків і злочинах проти власності; помічники з профілактики здійснюють допомогу поліції в запобіганні правопорушенням у молодіжному середовищі та інше [2].

Отже, добровільні помічники надають допомогу поліцейським Ізраїлю практично в усіх сферах їх діяльності із забезпечення безпеки громадян у

⁵ Станом на січень 2015 р. загальна кількість добровільних помічників становить 35 тис. осіб, з них 6.200 – працюють у патрульній службі, 7100 – у транспортній поліції, 10.500 – допомагають у протидії масовим заворушенням. [מבדנת תתקלחמ] ידקתה תתקלחמ [Електронний ресурс] // [Офіційний сайт поліції Ізраїлю]. – Режим доступу: <http://www.police.gov.il/contentPage.aspx?pid=524&mid=64>.]

країні.

На нашу думку, з урахуванням змін у структурі злочинності за останні два роки в бік надзвичайно стрімкого зростання кількості терористичних актів⁶, що обумовлює існування терористичної загрози на території усєї країни, а також зростання насильницької злочинності та злочинів, пов'язаних з незаконним обігом зброї, вибухових пристроїв та боєприпасів, та з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду законотворення, вважаємо за доцільне доповнити ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» таким: «відповідно до покладених завдань поліція здійснює запобігання терористичним загрозам». Поряд з цим, вважаємо перспективним подальше вивчення перспектив запровадження добровільних помічників у діяльності національної поліції.

Законом «Про поліцію» від 13 червня 1996 р. регулюється діяльність поліції Ісландії, яким визначено, що основними завданнями поліцейських є такі: 1) захист громадської безпеки та підтримання правопорядку, забезпечення безпеки громадян, захист права власності, суспільних інтересів; 2) попередження злочинів та подій, які загрожують громадській безпеці та безпеці держави; 3) розкриття злочинів; 4) надання допомоги громадянам у разі, коли їм загрожує небезпека; 5) забезпечення безпеки органів влади під час виконання ними своїх функцій; 6) виконання інших завдань, «якими наділена поліція відповідно до закону чи традиції» [3].

Ісландія поділена на 15 поліцейських адміністративних округів. Окремим підрозділом Ісландії є Національний поліцейський коледж, в якому надається початкова, додаткова та спеціальна освіта для професійних поліцейських.

Одним із повноважень поліцейського комісара є надання дозволу на проведення розважального заходу за умови, що поліцейські будуть присутні на заході, а також за умови, що за надані послуги поліцейським заплатять згідно з правилами, затвердженими Міністром юстиції. Відповідно до законодавства Ісландії (ст. 38 Закону «Про поліцію»), поліцейські комісари можуть наймати на роботу в поліцію на тимчасовій основі осіб для виконання поліцейської роботи у разі відпустки чи хвороби поліцейського.

У цілому поліцейські в Ісландії користуються високим авторитетом серед населення. Вважаємо, позитивний досвід діяльності поліції Ісландії заслуговує вивчення в частині налагодження взаємодії з населенням, професіоналізму у запобіганні злочинам, адже коефіцієнт вбивств у цій країні становить 0,3 на 100 тис. населення. За 210 років існування поліції Ісландії історії відомий лише один випадок застосування вогнепальної зброї до злочинця. Експерти пояснюють соціально прийнятну криміногенну обстановку в країні високим рівнем життя, відсутністю соціальної нерівності, помірним вживан-

⁶ За даними Єдиного звіту про злочинність, у 2015 р. зареєстровано 1295 злочинів, передбачених ст. 258 КК України «Терористичний акт» (на 204 злочини менше, ніж у 2014 р.) та 849 злочинів, передбачених ст. 258-3 КК України «Створення терористичної групи чи терористичної організації» (на 371 злочин більше, ніж у 2014 р.).

ням наркотичних засобів та контроль державних кордонів. Однак, на нашу думку, вагому роль відіграє культура та закріплена у свідомості кожного громадянина цієї країни істина, що поліцейського не треба боятися, йому необхідно довіряти [5].

Таким чином, у сучасний період перезавантаження органів внутрішніх справ, вивчення досвіду розвинених країн є надзвичайно перспективним для нашої країни, враховуючи євроінтеграційний напрямок даного процесу. Усім відомо, що люди звикли навчатися на власних помилках, а не чужих, однак сподіваємося, що вивчення прорахунків інших держав та їх передовий досвід в організації поліцейської діяльності, залученні громадських помічників, формуванні позитивного іміджу серед населення, допоможе мінімізувати прорахунки та суперечності при реформуванні національної правоохоронної системи.

1. Про поліцію : закон Ізраїлю (станом на 12 лип. 2015 р.). פ] הרטשמ [חסון שד], לשת"ס – 1971 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nevo.co.il/law_html/ (70) 20 Law01/290_002.htm#med0.

2. ילולסמ הרשכה [Електронний ресурс] // [Офіційний сайт поліції Ізраїлю]. – Режим доступу: <http://www.police.gov.il/contentPage.aspx?pid=526&mid=64>.

3. Бирюков П.Н. Полиция Исландии [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.eurasialaw.ru/index.php?Itemid=215&catid=140:2010-07-28-09-39-49&id=937:2010-07-28-09-41-58&option=com_jcontentplus&view=article.

4. Гусаров С. М. Досвід організації роботи поліції Ізраїлю та можливості його застосування в Україні / С.М. Гусаров // Вісник ХНУВС. – 2015. – № 3 (70). – С. 11–21.

5. Ториссон Й.К. Каково это – работать в самой безопасной стране мира [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://esquire.ru/what-it-feels-like-105>

Крижановський Олексій Миколайович,
начальник відділення міжнародних зв'язків
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МІСЦЕ ПОЛІЦІЇ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Місце та роль поліцейських структур, їх функції та завдання в системі забезпечення економічної безпеки конкретної держави залежать від моделі забезпечення внутрішньої безпеки, обраної країною. Існуючі системи забезпечення внутрішньої безпеки зарубіжних країн до важливої складової системи внутрішньої та зовнішньої безпеки відносять економічну безпеку. Такі системи економічної безпеки можна поділити на три моделі: фрагментарну (децентралізовану), централізовану та інтегровану [1, с. 4].

Фрагментарна (децентралізована) модель системи забезпечення внутрішньої безпеки держави характеризується так званою зайвою децентралізацією, при якій створено ряд самостійних поліцейських агентств на федераль-